

maalet slet ikke om, men jeg siger, man kan ikke sige, at her er skeet Noget, som kunde være uventet, thi man har først sagt: I maa Intet skrive, ... (Krieger: Med hvad Ret?), det ærede Medlem siger, med hvilken Ret, det skal jeg ikke gaae ind paa her, det foreligger ikke. Det skulde være mig meget kjær om det kom her til Forhandling; (Hør!) men jeg vil i alt Fald sige, med den Allmagts Ret, som den har, der styrer Krigen, og sætter saameget paa Spil som her er sat paa Spil. Naar Krigen først er kommen til at blive en vigtig Gjenstand for et Land, saa er Krigsloven over alle andre Love, men i ethvert Tilfælde, troer jeg, at Exemplet passer ikke her, og ikke kan blive Gjenstand for en nøiere Drøftelse, saa at den ærede Formand ikke skal behøve at tage sin Klokke. (Latter) Jeg troer nu at have lagt for Dagen saavel de Tvivlsmaal, som ere opstaaede hos mig, som de Betragtninger over Paragraphen, der ere foranledigede netop ved at behandle disse mine Tvivlsmaal, og hvorved jeg har bestræbt mig for at gjøre Forholdet klarere for os Alle.

Mourier: Jeg skal tillade mig nogle Bemærkninger nærmest med Hensyn til Forslagets 3die Paragraph; den turde være Hovedparagraphen i det hele Lovudkast. Det er en Paragraph, af hvilken jeg antager, at de Herrer Forslagsstillere have megen Fortjeneste, fordi de virkelig deri have foreslaaet en efter min Mening saare væsentlig Forbedring, medens det paa den anden Side rigtignok forekommer mig, at denne Paragraph efter Forslagsstillernes Redaction ogsaa turde lide af betydelige Mangler. I det tidligere Forslag, saaledes som det var vedtaget i Landstthinget, hed det i Paragraphens sidste Passus, at enhver af de Personer, hvem Ansvar kunde komme til at paahvile, skulde, naar han dertil opfordredes, og ikke selv vilde overtage sig Ansvar, være pligtig at meddele de Oplysninger, som maatte være fornødne, for at En af de foregaaende i Rækken kunde drages til Ansvar. Dette maatte uden Tvivl forståes saaledes, at derunder var indbefattet et dobbelt Moment, dels nemlig en Indestaaelse for den eller de nærmere ansvarlige Personers Tilstedeværelse, og dels Indestaaelsen for, at de opgivne Personer vir-

kelig være de sande, de rette Vedkommende. Begge disse Momenter ere udtrykkeligt fremhævede ved Siden af hinanden; Forordningen af 27de September 1799 § 17, og Udtrykket: „kan drages til Ansvar“ i den omhandlede Passus af Lovforslaget indbefatter aabenbart dem begge. Her troer jeg nu, at det fortjener Amerkendelse, at det tidligere Udcast er foreslaaet saaledes forandret, at Indestaaelsen for den personlige Tilstedeværelse bortfalder. Jeg har vel hørt, at den høitærede Justitsminister igaar yttrede Tvivl i denne Henseende; jeg kjender meget vel, hvad der lader sig sige til Fordeel for Bestemmelsen i det oprindelige Udcast, det er tildeels fremhævet i de Motiver, hvormed samme er ledsaget; men det har stedse forekommet mig at være en Ubilighed, der let kunde grændse til Uretfærdighed at ville sætte de Personer, hvem det subsidiaire Ansvar for Skriftets Indhold paahviler, i et saadant Forhold, at de kunde være udsatte for paa Grund af usorudseelige Omstændigheder at komme til at lide, uagtet de i Virkeligheden havde iagttaget al fornødt Forigtighed. Jeg samstemmer altsaa i dette Punkt med de ærede Forslagsstillere. Derimod er det ikke ganske klart, hvorledes Forslagsstillerne have tænkt sig Forholdet med Hensyn til det andet Moment, nemlig Indestaaelsen for, at den paa Skriftet navngivne Forfatter — jeg holder mig her nærmest til Forfatteren — er den sande. Spørgsmaalet herom vil opstaae, naar den paa et Skrift navngivne Forfatter paastaaer, at saadant er skeet uden hans Vidende og Billie. Hvem paaligger det da at afbevise denne Benægtelse? Er i saadanne Tilfælde den blotte Navngivelse af en Forfatter paa Skriftets Titelblad i og for sig nok til at dække de Efterfølgende i Ansvarsrækken? Dersom man vilde antage dette, og saaledes kaste Bøviset over paa det Offentlige eller den Private, som optraadte med Paatale imod Skriftet, saa troer jeg, at dette i den Grad vilde undergrave Trykkefrihedslovgivningen, at denne Ansuelse paa ingen Maade kunde eller burde finde Indgang. Jeg troer ogsaa, at dette har været de ærede Forslagsstilleres Mening, hvilket synes at fremgaae af Udvalgets Betænkning S. 3—4, hvor der